

VOJENSTVÍ DOMA A V CIZINĚ

Rozepsání soutěže Ústředím zájmových skupin vojenských gažistů při ČsOL.

Jelikož boje československé armády po boku spojenců za světové války nebyly dosud zpracovány vojensko-historicky, rozhodl se Ústřední výbor zájmových skupin vojenských a četnických gažistů při ČsOL. k uctění 80. narozenin našeho vrchního velitele pana presidenta republiky T. G. Masaryka vypsati za tím účelem soutěž na sepsání knihy s nadpisem: „Boje čs. armády za světové války po boku spojenců.“

Podmínky soutěže jsou tyto:

1. Boje musí býti systematicky zpracovány s operačního a taktického hlediska a to boje všech složek zahraničního vojska.

Hlavně musí býti vypsány:

a) **v armádě ruské:**

výzvědná činnost Družiny, bitva u Zborova, provedení ústupu 1. divise k Bachmači, soustředění celého armádního sboru v prostoru bachmačském a zajišťovací boje tohoto soustředění u Bachmače. Dále musí býti vypsány boje skupiny západní, střední i východní na Magistrále, spojení všech částí na frontě uralské, provedení ústupu na východ;

b) **v armádě francouzské:**

činnost roty „Nazdar“, boje jednotlivých oddílů čs. vojska u francouzských pluků v r. 1917 a 1918, boje čs. brigády v Alsasku, v Champagni a v Argonách.

c) **v armádě italské:**

výzvědná činnost našich „výzvěděčků“, boj na Dos Alto, Monte Baldo a na Piavě;

d) v armádě srbské:

vyličení účasti Čechoslováků v bojích srbské armády v letech 1914–1918, účasti 1. srbské dobrovolnické divise a v I. SHS dobrovolnickém armádním sboru v Dobrudži i na frontě rumunské.

2. Soutěže může se zúčastniti každý příslušník čs. branné moci z povolání, v záloze, mimo činnou službu i ve výslužbě a to i nelegionář.

3. Práce budiž psána strojem jen po jedné straně půlarchového formátu, buď česky nebo slovensky a zaslána ve dvou exemplářích na adresu: „Ústředí zájmových skupin vojenských a četnických gázistů při ČsOL. v Praze II., Lazarská 8.

4. Doba konkursu končí dnem 7. března 1931 (incl.).

5. Práce budiž označena jen heslem. Své jméno nechť autor uvede ve zvláštní obálce, opatřené stejným heslem jako práce. Tato obálka bude otevřena až po výroku poroty o cenách.

6. Porota, která bude sestavena z odborníků, posoudí došlé práce. Tři z nich nejlépe vyhovující budou poctěny cenami a to: 1. cenou 4000 Kč, 2. cenou 2500 Kč a 3. cenou 1500 Kč.

7. Ústřední výbor vyhrazuje si přednostní právo na vydání cenou poctěné knihy. Může také vyzvat všechny tři autory cenami poctěné k sepsání společného díla. Autorské právo udělenými cenami dotčeno nebude.

Za Ústředí zájmových skupin vojenských gázistů při ČsOL.:

Plk. just. sl. dr. **Rutar**, jednatel.

Plk. gšt. dr. **Kotňák**, předseda.

Poznámka redakce. Vědecký ústav vojenský rozepsal soutěž na dějiny čsl. legií v r. 1919 a v r. 1920 (viz VR roč. I., str. 141) s první cenou 5000 Kč. Tehdy nedošla práce žádná, jistě pro obtíže, které se musily v této době při zpracovávání dějin vyskytnouti, t. j. pro nedostatek uspořádaných pramenů. Proto vítáme s radostí toto nové rozepsání soutěže „Ústředí“ a přejeme mu při tomto kroku mnoho zdarů, abychom dostali konečně do rukou dílo hodné číně našich legií.

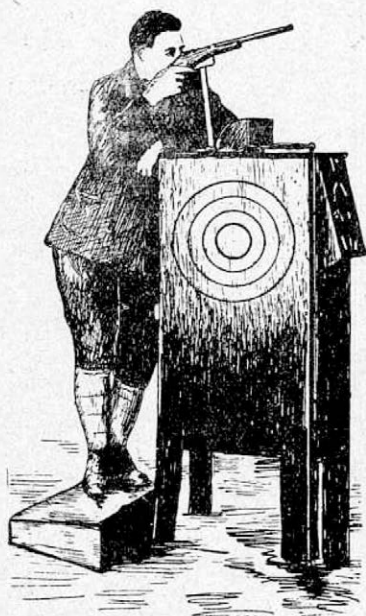
V. K.:

Střelba bez střeliva.

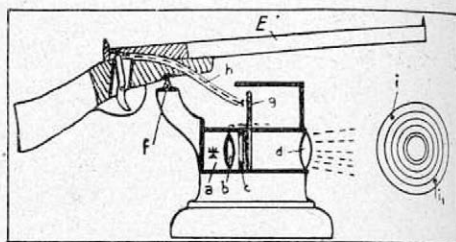
V novější době byly konstruovány namnoze pro cvičení v míření a ke sportovním účelům střelecké přístroje, při kterých nestřílelo se více z pušky, prachem a střelou, nýbrž bez pušky, jen světelným paprskem. Základní myšlenkou toho je, že projekčním přístrojem vrhá se na stěnu světelný obraz, na který se míří mířícím přístrojem, který zastává při tom pušku (na způsob puškové atrapy) a na světelném obraze označí se zásah tím způsobem, že pohybem spouště u puškové atrapy vyvolá se určité znamení na obraze v projekčním přístroji, který má být promítán, jež je pak vrženo na světelný obraz.

V obr. 2 a 3 je takový střelecký přístroj schematicky vyobrazen. U projekčního přístroje, zadělaného ve skřínce, je **a** elektrická lampa, **b** soustředivá čočka a **d** objektiv — obyčejně se dávají dvojité čočky — **c** průhledný obraz, který v obr. 3 je zobrazen ve tvaru kruhovitých terčů. S projekčním přístrojem je kulíčkovitým kloubovím **f** nebo pod. spojen mířící přístroj **E**, který nahrazuje pušku. Na mířícím přístroji je upevněna roura **h**, která pohybem puškové spouště vyvolá na skleněné desce **g**, umístěné před průhledným obrazcem **c**, tmavou skvrnu nebo pod. Jelikož roura **h** v prostoru skleněné desky **g** vykonává každý pohyb puškové atrapy v téže směru, objeví se při spuštění puškové atrapy tmavé označení na skleněné desce **g** přesně na tom místě, na které střelec v tom okamžiku mířil. Jakmile byla skvrna na skleněné desce vyvolána, objeví se na světelném obraze (obr. 3) bod. U měřícího přístroje podle obr. 2 musí skleněný obraz **c** v projekčním přístroji ležeti obráceně vzhledem k postavení světelného obrazu. Příslušná skvrna pak musila by proto objeviti se ne v místě **i**, nýbrž

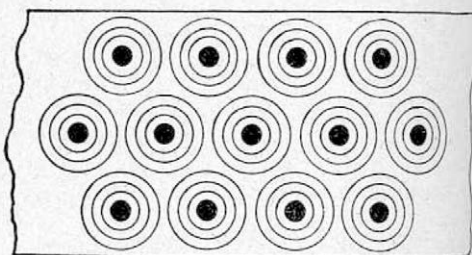
přesně na protilehlém místě *i*. Proto musí se skleněná deska po spuštění měřicího přístroje otočit o 180°, aby obraz skvrny se objevil na tom místě, které odpovídá zaměřenému bodu *i* na světelném obraze. Toto obtížné otáčení lze odstranit tím, že se značkovací zařízení umístí na druhé straně otáčivého bodu *f*. Pak lze docílit značkování přímo na skleněném obraze nebo pod. Obr. 1 ukazuje nám vnější pohled na celý střelecký přístroj; obr. 4 představuje celuloidovou pásku s 10 terči ke střelení, jichž obrazy vrhají se projekčním přístrojem na stěnu. Podstavcem s puškovou atrapou lze otáčet všemi směry, podobně jako volně cílenou zbraň. Aby se střelba zjednodušila, lze stranový pohyb podstavce zameziti upínacím zařízením, umístěným na přední straně skřínky. Na hořejším

Obr. 1. Střelecký přístroj.

Obr. 2. Schematické znázornění střeleckého přístroje. Obr. 3. Kruhový terč.

Obr. 4. Celuloid. pás s 10 střel. terči.

konce skřínky je vzduchový otvor uzavřený příklopem. Střelící přístroj je spojen s autometem na mince tak, že teprve po vhození určité mince lze puškovou atrapy použití ke střelbě. Značkování záměrného bodu u tohoto přístroje provádí se tím způsobem, že úderník s hrotem umístěný na solenoidu se pohybuje při uzavření používaného elektrického proudu (při spuštění puškové atrapy), takže propíchně v projekčním přístroji zasazený průhledný terč (obr. 4). Pomocí pera je úderník stažen zpět do původní polohy a propíchnutím povstala díra v průhledném terči objeví se na světelném obraze na stěně jako malý kruh. Tím, že je promítáno současně 10 terčů, lze pro každého z několika střelců určit zvláštní terč, na který má střelci. Průhledným terčem lze též v projekčním přístroji sem a tam pohybovat, takže povstává pohyblivý terč nebo film. Předností tohoto nového střeleckého přístroje je, že je zamezeno každému nebezpečí, každé detonaci a dýmu prachu, a že střelba je levnější a méně obtížná. Podobné přístroje lze beze všeho umístiti v uzavřených prostorách.

Podle zpráv vzbudil tento způsob střelby u publika velký zájem, jelikož právě tak dobře splňuje svůj konečný účel, jako přístroje s puškou a střelami.

Snad by se dalo uvažovati o tom, zaměnití tento způsob výcviku v míření a ve střelbě za suchopárné zaměstnání při výcviku v tomto odvětví ve světlici; jsem toho názoru, že by to bylo jistě účelnější a lacinější a projevil by se jistě speciálně u nováčků větší zájem pro střelbu.

V. K.:

Nový branný zákon jugoslávské armády.

Přepracovaný branný zákon jugoslávské armády byl vyhlášen 6. září 1929 a uveřejněn v Úředním listě jugoslávském 23. září 1929.

Uvádíme zásadní změny proti starému brannému zákonu z r. 1923:

1. Délka presenční služby je stejná u všech druhů vojska a služeb. U letectva a námořnictva se služební doba prodlužuje na 2 leta, ale u tohoto druhu zbraní se předvídá i doba zkrácená jednoho roku pro ty, kteří v době 12měsíční presenční služby prokáží přípravu, způsobilost a splní podmínky pro funkci diplomovaného pilota (hydropilota), resp. leteckého mechanika I. tř.

Tímto zákonem se předvídá, že též „djaci“ rekruti (studenti — aspiranti na hodnost záložních důstojníků) mohou nastoupiti po svolení rodičů, aby si odbyli vojenskou službu, po dosažení 18 let, vyhoví-li podmínkám, stanoveným k odsloužení „djačkog roka“.

2. Od presenční služby osvobozují se všichni branci, státní příslušníci, kteří vzhledem k svému zaměstnání žijí stále nebo dočasně mimo vlast nebo jsou tam narozeni, ale musí si do 25. roku svého věku svou vojenskou povinnost u vojenských nebo civilních zastupitelských úřadů v dotčeném státě upravit. To platí jak pro nováčky, kteří jsou v zamoří, tak také pro ty, kteří jsou v Evropě; vyjmuti jsou ti, kteří dlí v nejbližším sousedství Jugoslaviie.

Zákon dovoluje tříměsíční pobyt ve vlasti jednou za 3 leta brancům žijícím v cizině; nevrátí-li se však po uplynutí této lhůty zpět do ciziny a nejsou starší než 32 let, budou sloužiti plnou nebo zkrácenou služební dobu, po kterou jsou podle zákona povinni sloužiti. Všichni branci, žijící v cizině, kteří svou vojenskou povinnost neupraví do svého 25. roku, považují se za vojenské zběhy, a ti pak, kteří dobrovolně vstoupí do vojska některého cizího státu, pozbývají státního příslušenství.

Konečně všem těm, kteří se vrátili do vlasti před publikováním tohoto zákona a kteří nyní konají tříletou presenční službu, změní se tříletá presenční služba na dobu, která jim podle zákona přísluší; jsou-li starší než 32 let, propustí se z armády.

3. U jednotlivých útvarů jsou provedeny změny v tom, že hospodářská služba bude mít 2 složky: intendantní a kontrolní. K první náleží intendantní důstojníci, k druhé vojenští kontroloři jako vojenští úředníci. Ostatní technické služby se skládají z technických důstojníků, technických úředníků vojenských a technických úředníků a zaměstnanců civilních. Služba duchovní se skládá ze stálých duchovních a vojenských duchovních (referentů) při ministerstvu vojska a námořnictva a z honorárních vojenských duchovních.

Dosavadní administrativní důstojníci služeb, jestliže nebudou ze služeb převedeni na důstojníky zbraní, převedou se na vojenské a technické úředníky služeb a stálí vojenští duchovní, mimo referenty při ministerstvu vojska a námořnictva, převedou se do řad úředníků služeb civilních s požitky, které až dosud měli.

Vojenští úředníci se dělí na čtyři nižší a čtyři vyšší třídy, odpovídající nižším a vyšším třídám důstojníků a mají základní a funkční platy jako důstojníci. Mezi vojenské úředníky jsou též zařadění stálí vojenští profesori vojenské akademie, námořní vojenské akademie a intendantní akademie.

4. Pro poddůstojníky stanoví zákon, že mají každoročně právo na řádnou 20denní dovolenou se všemi náležitostmi; mohou dostati jednoroční zdravotní do-

volenou a brátí po tu dobu své řádné náležitosti; po 10 letech nepřetržitě a dobře poddůstojnické služby mají právo na pensi a mimo to mohou též po této době přestoupiti do některých jiných druhů civilní státní služby, anebo sloužiti ještě dále ve vojsku jako vojenští úředníci. Poddůstojník, který se po jednoročním onemocnění neuzdraví a nemá práva na pensi, dostává při odchodu z vojska jednou provždy výpomoc ve výši jednoročního služného a řádného příbytného.

Poddůstojníku, který se stane za mírové činné služby k službě nezpůsobilým, započte se do pense veškerá jeho služební doba a ještě 10 let; je-li úplně neschopný k jakékoli službě, dostává celou pensi, a ztratí-li život, dostane jeho rodina pensi, vypočtenou podle plné pense, jež by mu byla patřila.

Konečně ženatí poddůstojníci mohou bydleti za minimální úhradu (nájemné) ve vojenských státních budovách a dostávají výpomoc na školní děti, jestliže jsou dobrými žáky, s tou podmínkou, že vstoupí do škol, které jim budou stanoveny.

5. Doba, kterou důstojník má ztráviti v jednotlivých hodnostech, zvyšuje se u důstojníků služeb vyšších hodností o jeden rok; podmínky pro povyšování jsou u nich ztřešeny. Služba řadová a úspěšné velení je hlavní podmínka pro povýšení. Pro důstojníky služeb je podmínkou schopnost zastávati samostatné funkce, jakož i schopnost zpracovávatí vědecká pojednání.

Povyšování ve vyšších hodnostech od plukovníka dále se podle výběru, bez zřeteli na pořadí, ale se zřetelím na lepší kvalifikaci.

Důstojníci bez vojenské akademie mohou postupovati jen do hodnosti podplukovníka, s vojenskou akademií do hodnosti brigádního generála; hodnosti divisního generála a vyšší mohou dosíci jen důstojníci, kteří absolvovali válečnou školu.

Důstojníci s válečnou školou jsou zařaděni v čelo kolegů své třídy, důstojníci s ukončenou přípravou v hlavním štábu v čelo svých druhů s ukončenou válečnou školou. Uvnitř každé této skupiny podržují pořadí z vojenské akademie.

Pro ocenění schopnosti a způsobilosti zavádí se zkouška do hodnosti kapitána II. třídy, zkouška do hodnosti majora a zkušební velitelská štábní cesta pro dosažení hodnosti plukovníka, brigádního a divisního generála a mimo to před povýšením na hodnost brigádního generála ještě úspěšné jednoroční velení brigádě, divisi, divisní oblasti nebo armádní oblasti. Velitelské štábní cesty se konají před komisí, ustanovenou zákonem. Do doby potřebné k velení jednotce pro následující hodnost započítá se jen doba, kterou důstojník ztráví jako posluchač ve škole a v době přípravy v hlavním štábu.

Zkoušky štábní (velitelské) cesty, předepsané pro důstojníky zbraní a námořnictva, zavádějí se též pro důstojníky generálního štábu, hospodářské a zdravotnické služby.

Důstojníci přidělení kancelářské službě nebo jiné administrativní funkci jsou povyšováni podle rozsahu služeb. Úspěšné velení zaměňuje tu úspěšné konání služby na místě, odpovídajícím příslušné hodnosti.

6. Každý důstojník podle své hodnosti musí zaujímati jednu z funkcí, předvídanou systemisací vojska. K dispozici (mimo systemisované místo) může zůstatí nejdéle 6 měsíců. Po této době, nedostane-li přidělení, dává se do pense. Mimo to může důstojník churavěti jeden rok bez přestání anebo za 2 leta celkem po dobu 15 měsíců. Po této době, jestliže se neuzdraví, dává se do pense.

7. Záložními důstojníky služeb ve vojsku a námořnictvu mohou se státi jen žáci s vysokoškolským vzděláním. Ostatní žáci, zařadění v službách, mohou se státi jen vojenskými úředníky v záloze. Hodnosti důstojníků v záloze začínají s hodností podporučíka. Další povyšování může se diti do hodnosti podplukovníka (v to).

Jako pro aktivní důstojníky je i pro důstojníky v záloze zákonem stanoveno, že se jim započítá do pense o 10 let více, stanou-li se za služby ve vojsku nebo v námořnictvu nezpůsobilými k další službě. Ti, kteří nejsou státními úředníky, dostanou pensi do výše 10% platu akt. důstojníků. Záložní důstojník, který se

stane ve službě úplně nezpůsobilým k jakékoli službě vůbec, dostane plnou pensi důstojníka aktivní služby téže hodnosti. Ztratí-li záložní důstojník za vojenské služby život, přiznává se jeho rodině jako základna pense jeho plná osobní pense, kterou by jako aktivní důstojník stejné hodnosti dostával.

Totéž platí pro vojenské úředníky a státní zaměstnance.

8. Platy (základní a funkční) zůstaly tytéž, jaké byly podle dosavadního zákona. Místo poplatků na důstojnický výstroj a válečnou výzbroj je stanoven tímto zákonem v téže výši „speciální vojenský příplatek“ (speciální vojni dodatek) pro všechny aktivní důstojníky a místo „hodnostního příplatku“ podle „zákona o náhradách a dodatcích na hodnost“ zavádí se tímto zákonem „příplatek na hodnost a funkci“ (Dodatek na čin i zvanje).

Důstojníci v hodnosti kapitána I. tř. resp. vojenští úředníci I. nižší třídy, kteří nebudou povýšeni na hodnost majora, resp. třídě, mají právo na pensi vyšší hodnosti resp. třídy.

Podplukovníci, plukovníci, brigádní a divisní generálové, kteří nebudou povýšeni do další hodnosti po 5 letech služby v dotčené hodnosti, dostanou zvýšení příplatku na hodnost a funkci.

9. Důstojníci ve výslužbě a důstojníci v záloze, kteří se zúčastnili války, mají právo na peněžní výpomoc a na bezplatné léčení ve vojenské nemocnici a pro sebe a svoji rodinu na bezplatné ubytování ve vojenských státních budovách, lázních, sanatoriích s klimatickými místy právě tak jako důstojníci aktivní.

Předvidá se založení zvláštního fondu při ministerstvu vojska a námořnictva pro stavbu budov v lázních a klimatických místech.

10. Důstojník může býti dán do pense také před ukončením 10 let služby, je-li toto pensionování vynuceno nemocí. Takový pensionovaný důstojník dostane 50% základního a funkčního platu a řádného příbytného, které dostával.

Důstojníku, který se ve službě nezaviněně stane nezpůsobilým, přizná se ještě 10 let služby do pense a tomu, který se stal úplně neschopným k jakémukoli zaměstnání, přizná se úplná pense příslušející jeho hodnosti. Rodině důstojníka, který při vykonávání služby ztratil život, přizná se jako základ za pensi plná osobní pense, kterou by podle své hodnosti měl.

11. Vojenská prohlídka dobytka, vedeného v evidenci pro vojenské účely, námořních a dopravních prostředků v zemi bude se konati v přítomnosti obecních a policejních úřadů každého roku podle potřeby nebo periodicky v době nejpriznivější.

12. Přechodnými nařízeními jest usměrněn postup pro uvedení tohoto zákona v platnost a ministr vojska a námořnictva je oprávněn, aby usměrnil též ostatní otázky týkající se prováděcích nařízení tohoto zákona a zavádění ostatních změn ve vojsku a námořnictvu tímto zákonem způsobených.

13. Zavádí se znovu kategorie důstojníků generálního štábu.

14. Důstojníkům býv. carské ruské armády se počítá doba, kterou ztrávili jako aktivní důstojníci, i do platu i do pense (čl. 350).

RŠ.:

Vojenské mapy polské.

V Polsku byl nedávno vydán ministerstvem vojenství nový předpis o úpravě voj. map a o voj. geografickém popisu (služební předpis Geogr. 1 1929). Tento předpis vytyčuje pro voj. zeměpisný ústav jednak hlavní zásady pro topografické a kartografické práce na mapách dosavadních (přepřacovaných z kartogr. materiálu převzatého od Ruska, Německa a Rak.-Uherska), jednak směrnice pro nové, původní mapy polské, jakož i úlohy a zásady pro vypracování vojenského geografického popisu.

Za redukční elipsoid pro veškeré práce byl přijat rotační elipsoid Besselův.

Jako zobrazovací metoda pro mapy přepracované na podkladě dřívějšího (cizího) kartografického materiálu byla ponechána metoda mapy polí geografické sítě (projekce polyedrická), byly však sjednoceny formáty listů, a jako hlavní poledník zaveden poledník Greenwichský.

Pro mapy nové, původní tvoří geodetický základ polská státní triangulace. Jako zobrazovací metoda byla přijata stereografická metoda Roussilhéova s počátkem $S_0 = 52^\circ$, $X_0 = 22^\circ$ vých. od Gr., skreslení 0.05%.

Názvy a měřítka map jsou: Mapa podrobná 1:25.000 (1:10.000, 1:5.000), mapa taktická 1:100.000, mapa operační 1:300.000, pak mapa 1:500.000 a 1:1.000.000 (Mezinárodní mapa světa).

Od mapy podrobné a taktické jsou 2 kategorie: mapy původní na podkladě nového měření a mapy opravené na podkladě kartografického materiálu dřívějších států.

Všechny mapy až do měř. 1:300.000 jsou opatřeny jednotnou kilometrovou sítí (souřadnicovou), jejíž počátek $S_0 = 52^\circ$, $X_0 = 22^\circ$ vých. od Gr. dostal označení $x_0 = +500$ km, $y_0 = +600$ km, k odstranění záporných znamének; síť ta je zakreslena na mapě měř. 1:10.000 a 1:25.000 v odstupu 1 km přes celý list, na mapě měř. 1:100.000 v odstupu 2 km přes celý list a na mapě měř. 1:300.000 v odstupu 8 km jen na okraji.

Reprodukční metoda pro nové, původní mapy je heliogravura v mědi, pro mapy opravené podle dřívějšího (cizího) kartografického materiálu zinkografie.

Podrobná mapa 1:25.000 má sloužiti potřebám nižších velitelů zbraní a služeb, ale především k účelům dělostřeleckým; kromě toho má také vyhovovati požadavkům vědeckým, potřebě státní správy, účelům technickým, hospodářským a průmyslovým. Tato mapa je základem veškerých dalších prací kartografických. Jak již dříve zmíněno, jsou dva druhy: a) Mapa 1:25.000 povstane na podkladě dřívějších map reambulací v terénu (německých a rak.-uherských) nebo 1:21.000 a 1:42.000 (ruských), při čemž se opraví situace a kreslí se podle nově zavedeného klíče, opraví se názvosloví a koty a vrstevnice se převedou na metry (při mapách ruských).

Formát listu je rovnoramenný lichoběžník 10' zem. délky a 5' zem. šířky, velikost listu 50×55 cm.

b) Nová, původní mapa 1:25.000 může povstati jen na podkladě nového měření, které se provádí buď v měř. 1:25.000 nebo i v měř. 1:10.000 a 1:5.000. K reprodukci se užívá zásadně originálu polní práce, bylo-li nové měření provedeno v 1:25.000, a jen, bylo-li nové měření provedeno v měř. větším 1:5.000—1:10.000, kreslí se pro reprodukci nový originál v 1:25.000.

Formát listu jest obdélník; rozměr listu

1:5.000 jest 40×50 cm (2×2.5 km),

1:10.000 jest 40×50 cm (4×5 km, t. j. 4 listy 1:5.000),

1:25.000 jest 32×40 cm (8×10 km, t. j. 4 listy 1:10.000).

Provedení obou map je stejné, jednobarevné, černé, terén je dán vrstevnicemi.

Taktická mapa 1:100.000, mající sloužiti všem velitelům až do velitelství divise (v to), musí obsahovati veškeré údaje, potřebné k přípravě a vedení boje, dále k organizaci pochodu, odpočinku, zásobování a technických prací vojska. Obecně má mapa taktická býti tak upravena, aby mohla v mezích možností nahraditi mapu podrobnou pro nejširší potřeby dělostřelectva.

Co možná má mapa taktická vyhovovati i potřebám školy, účelům správním a jiným potřebám veřejného života.

Jeden list mapy taktické na podkladě map dřívějších obsahuje 30' zem. délky a 15' zem. šířky, t. j. 9 listů podrobné mapy 1:25.000, formát listu 35×50 cm.

Originál se kreslí v měř. 1:75.000, jenž se zmenší fotograficky na 1:100.000; provedení je dvobarevné, situace a písmo černé, terén hnědý (vrstevnicemi). Při redakci obsahu mapy třeba se řídití voj. důležitostí jednotlivých složek mapy

v tomto pořadí: a) možnost pohybu a jeho překážky, b) možnost orientace a pozorování, c) existenční podmínky (ubytování, výživa a p.), d) topografické podrobnosti.

Přehledná mapa 1:300.000. Účelem této mapy je podati přehled terénu s hlavním zřetelem k potřebě pro vedení velkých jednotek sloučených zbraní, letectva i služeb; proto obsahuje hlavní linky komunikační (dráhy, silnice), překážky pohybu, pokrytí terénu, jmenovitě lesy a tvárnost terénu tak, aby vyhovovala potřebám vyšších velitelů a jejich štábů. Tam, kde mapa z technických příčin nemůže vyhovět této úloze, třeba ji doplnit voj. geografickým popisem.

Směrnice pro voj. geografický popis obsahuje zvláštní, tajný dodavek předpisu.

Jeden list mapy přehledné obsahuje 2° zem. délky a 1° zem. šířky, t. j. 16 listů mapy taktické v 1:100.000; velikost listu jest 50×55 cm.

Mapa se kreslí v měř. 1:250.000 a zmenší se pro reprodukci fotograficky na 1:300.000. Mapa je barevná: situace černé, terén (vrstevnicemi) hnědý, lesy zelené, vody modré, města a městečka, pak chaussée červeně, hranice oranžově.

Vydání tohoto předpisu má velký význam netoliko pro polskou brannou moc, nýbrž i pro celou veřejnost; je to mezník v polské kartografii. Význam záleží nejen v tom, že bude odstraněn nynější různorodý kartografický materiál (německý, ruský, rak.-uherský), ale hlavně v tom, že polská branná moc dostane mapy spočívající na jednotném geodetickém podkladě, zhotovené podle moderních zásad a vyhovující všem novodobým požadavkům, mapy, které teprve zaručí úplné využití všech novodobých bojových prostředků.

Připouštím, že tato úprava byla v Polsku daleko naléhavější než u nás, již pro různorodost převzatého kartografického materiálu, z něhož zvláště ruský materiál byl méně hodnotný než námi převzatý materiál rak.-uherský.

Přes to je podobná úprava našich map podle moderních požadavků rovněž velmi naléhavá, uvážíme-li jen, že naše topografické plány 1:25.000, základ veškerých dalších prací kartografických, jsou na 60 let staré, a že již Rak.-Uh. považovalo na začátku tohoto století nové měření za jedinou pronikavou pomoc.

Pokud nám z oficiálních zpráv našeho VZÚ. známo, uvažovalo již ministerstvo národní obrany od r. 1922 o návrhu VZÚ. na novou úpravu našich map a konalo se také v r. 1925 v té věci v MNO. jedna meziministerská porada (Výr. zpráva VZÚ. za rok 1925, sv. VI, str. 5 a 6), na níž zúčastněná ministerstva zásadně souhlasila se zřízením stálé kartografické komise k studiu té otázky.

K jejímu zřízení však nedošlo (Výr. zpráva VZÚ. za r. 1926, sv. VII, str. 5).

Lze toho jen litovati. Nejmodernější bojové prostředky, pozbývají své plné hodnoty, není-li možno jich jen pro nedostatky našich map řádně využiti.

Nadporučík Jiří Jeníček:

Branná výchova polské mládeže.

„Militär-Wochenblatt“ přináší v 31. (1930) čísle zajímavé údaje o branné přípravě polské mládeže. Polsko jako nová velmoc pečuje starostlivě o svou armádu, která je dobře vycvičena a opatřena moderními bojovými prostředky; je dnes proto právem považována za armádu, jež v případě konfliktu může býti závažným činitelem.

Ale jako u nás, tak i v Polsku je péče o armádu silně omezována rozpočtovým rozpětím státu. Jak je toto omezení silné, vysvítá z toho, že 70.000 schopných polských branců je ročně uznáno jen z toho důvodu neschopnými, že roční rozpočet připouští mírový počet: 265.000 mužů.

Dnes, kdy se u nás velmi čile debatuje o branné přípravě a kdy tento problém řeší nejen politické strany nebo aspoň jednotlivé jejich političtí činitelé, ale i Svaz čs. důstojnictva, nebude věcí na škodu, budeme-li se zabývatí polským

řešením. Jako u nás, tak i v Polsku jeden z hlavních důvodů branné přípravy je připravení občana ke službě ve zbraní tak, aby byl vždy schopen konati vojenskou povinnost. Jde tedy nejen o tělesnou způsobilost, nýbrž i o způsobilost mravní, což u států nehomogenních je tím význačnější. Polsko rovněž počítá i s tou okolností, že doba 18 měsíců je pro výcvik obzvláště tehdy velmi krátká, má-li voják chabé elementární vzdělání. Krátká služební doba je dána opět jen budžetními možnostmi a tkví tedy branná příprava hluboko svým původem i v této okolnosti.

Až do nedávna pečovaly v Polsku o brannou přípravu soukromé spolky, jež stál v jejich činnosti podporoval. Spolky měly v programu vojenskou výchovu mládeže a osob, které nebyly odvedeny, a konečně prohlubovaly další výcvik vojínů propuštěných do neaktivity. Tyto spolky, jako v bývalé Kongresovce a v Haliči střelecké spolky, dále Sokol, legionáři, insurgenti a válečníci, ačkoliv jsou to sdružení živě nacionálně citící, přece jen podléhaly jistým politickým vlivům, což je konečně samozřejmé, a proto jejich činnost nebyla taková, jak to žádá zájem polské armády.

Proto počalo Polsko v roce 1928, následujíc příkladu Francie, organisovati brannou přípravu mládeže a zbraně schopného obyvatelstva na podkladě zákonném. Tím tříštěná činnost soukromých spolků a sdružení byla sjednocena a od té doby se branná příprava a branný výcvik dějí podle zvláštních jednotných předpisů.

Byl zřízen říšský úřad pro tělesnou brannou výchovu, který řídí a dohlíží na brannou a tělesnou výchovu v celé Polsce. Jeho činnost je považována za činnost státní a je těsně spjata s armádou. Leč říšský úřad jest na armádě nezávislý a úplně samostatný.

Říšský úřad je podřízen ministru války a působí v souhlase s ministerstvem vnitra, s ministerstvem školství a s jejich podřízenými orgány. Říšskému úřadu podléhají centrální škola pro tělovýchovu a okresní centrály pro tělovýchovu. Pro brannou výchovu je Polsko rozděleno na 10 okresů. Každý okres má tři podokresy a každý podokres se dělí zase na obvody.

Vstup do této organisace není zákonně povinný, ale učitelstvo působí tak na žactvo, že je skoro každý žák členem. Výcvik provádějí aktivní důstojníci a poddůstojníci. V každém okresním městě jest jeden instrukční důstojník s třemi až pěti poddůstojníky, kteří řídí vojenskou výchovu žákůvských organisací příslušného okresu. Tito cvičitelé jsou vlastně kočovnými cvičiteli, neboť jsou stále na cestách.

Městské organisace mají vlastní výcvikový materiál. Kulometný výcvik je prováděn s dřevěnými kulomety, pěchotní výcvik s vojenskými puškami. Výcvik se koná odděleně, a to pěchotní zvlášť a jezdecký rovněž (k dispozici jsou vojenské jezdecké koně).

Není-li v místě organisace dislokována jízdní zbraň, jedou do posádky tankové zbraně aspoň jednou týdně ti žáci, kteří se přihlásili k jezdeckému výcviku. Na dráze mají slevu. Pěchotní výcvik obsahuje i technický výcvik a jest obdobný jako u vojska. Jeho účelem je vycvičiti občana ještě před nastoupením do vojenské služby. Dalším jeho úkolem je prováděti výcvik tak, aby žáci v stáří od 18—21 let byli tak dokonale vojensky vycvičeni, aby mohli býti v čas potřeby přiděleni k bojující armádě nebo k záložním doplňkům, aniž by potřebovali zvláštního výcviku.

Členství v těchto organisacích poskytuje jisté branné úlevy, jako zkrácení presenční služby a přednost při povýšení. Zkrácení presenční služby závisí na výcviku jednotlivce. Všeobecně je však ustanoveno, že dvě léta výcviku v žákovské organisaci nahrazují jeden rok presenční služby. Je-li bránc dokonale vycvičen, může mu býti presenční doba zkrácena až na 4 neděle. Takový bránc je pak povinen místo presenční služby účastniti se jen cvičení svého ročníku.

Z toho má vojenská správa ovšem tu velkou výhodu, že místo branců, do-

konale zákovskými organisacemi vycvičených, může zařadovati do armády brance navycvičené. To je ovšem významné, uvážíme-li, že z důvodů rozpočtových musí býti 70.000 schopných polských občanů neodvedeno!

Podle těchto zásad jest organisována a evičena i ostatní mládež. Žáci vyšších škol jsou organisováni ve zvláštních sdruženích.

Co bylo v roce 1927 vykonáno, nejlépe charakterisují tato čísla:

Stadia: zřízeno 31 vojenských a 50 občanských stadií, nedokončeno 31 vojenských a 98 občanských stadií, projektováno: 36 vojenských, 100 občanských stadií.

Sportovní hřiště: 85 zřízeno, 30 se jich zřizuje.

Plovárny: zřízeny 4 vojenské, 1 občanská, 3 vojenské a 5 občanských se staví, 1 vojenská je projektována a rovněž 10 občanských.

Střelnice: 200 zřízeno, dvě se stavějí.

Sportovní nářadí rozmnoženo o 60%.

Z toho ze všeho vysvitá, že Polsko pokročilo velmi v branné přípravě. Výsledky budou patrné v několika málo příštích letech a projeví se především pohotovostí polské armády.

Štábní kapitán Stanislav Suleder:

Přijímací zkoušky do italské válečné školy v Turině.

Ministerstvo války (hlavní štáb) královské italské armády vydalo v r. 1928 služební předpis „Regolamento per la scuola di guerra“, který přesně stanoví účel a organisaci válečné školy, složení profesorského sboru, učebnou osnovu jednotlivých ročníků a kursů, jakož i vše potřebné pro funkci tohoto významného učiliště italské armády.

Podáme našemu důstojnictvu pro povšechnou informaci schematický výtažek II. a III. části zmíněného předpisu, pojednávající o přijímacích zkouškách do válečné školy.

Soutěže pro přijetí do válečné školy mohou se účastniti důstojníci zbrani

- a) příslušníci pěchoty, jezdeckta, dělostřelectva a ženijního vojska,
- b) kteří do 31. prosince roku přijetí do válečné školy jsou ve věku 26—36 let a
- c) kteří 1. ledna — roku soutěže — vykonali nejméně 3 roky efektivní služby u pluku (alespoň 2 roky u části). (Služba ztrávená ve funkci instruktora v kursech důstojnických nebo poddůstojnických se započítává;

d) v eventuaální hodnosti majora, kteří v roce přijetí nepřicházejí v úvahu pro povýšení a

- e) kteří (pokud byli povinni) absolvovali s úspěchem zdokonalovací kursy.*)

Žádost doloženou patričními doklady nutno předložiti služebním postupem ministerstvu války. Při eventuaálním neúspěchu možno dělati zkoušku nejvýše třikrát. Ročně přijatých může býti nejvýše 120, ve skutečnosti však jednotlivé ročníky mají 70—80 frekventantů kromě důstojníků vyslaných do Turina ze zahraničí.

Důstojníci, povolani k soutěži, podrobí se přijímacím zkouškám písemným a ústním.

a) Písemné: jsou vykonány v posledních dvou dnech února v příslušných sídlech armádních velitelství.

1. den: dějepis politicko-vojenský (8 hod., koeficient 10). Kandidát se rozhodne pro jedno z navržených témat, které vypracuje (v osnově pro studium je zahrnut starověk a středověk a zvláště obsažně veškeré události moderní historie).

Poznámka: Důstojníci letectva a námořnictva jsou přijímáni podle vzájemné dohody mezi ministerstvem války a námořnictva na jedné straně, války a letectva na straně druhé.

*) Povinnost složit zkoušky neb absolutorium kursu před povýšením (podle hodnosti a velitelské funkce).

2. den: topografie (6 hodin, koeficient 6). Topografická detailní práce na plánu 1:25.000).

b) Ústní. Ti, kteří při písemných zkouškách obdrželi nejméně 10/20 bodů, jsou povoláni k ústním zkouškám, které se konají počátkem října ve válečné škole v Turině. Důstojníci dostanou pro přípravu 30 dní dovolené (kromě dovolené normální).

Jednotlivé předměty:

italská armáda (30', koeficient 10), organisace, branný zákon, předvojenská výchova;

dělostřelectvo, střelné zbraně — ženijní vojsko (30', koeficient 8);

zeměpis, topografie (30', koef. 8);

občanská nauka — národní hospodářství (20', koef. 6);

francouzština (20', koef. 5).

Komise složená z profesorů válečné školy za předsednictví velitele školy, člení se na 5 podkomisí, z nichž každá má svého předsedu a dva členy. Při klasifikaci kandidátů, ať již při písemných nebo ústních zkouškách, je komisi nejdříve rozhodnuto „schopen“ — „neschopen“; při čemž schopní jsou pak ještě zvláště oznámkováni každým členem komise. Dosažení známky 12/20 (průměrná pro obě zkoušky) je minimum pro přijetí do válečné školy.

Po ukončení zkoušek jsou frekventanti podle dosažených výsledků vepsáni do zvláštního katalogu a rozděleni do rubrik:

a) přijatí — až do 120.

b) přijatelní — zkoušky udělali, ale nemohou býti přijati pro nedostatek místa (všichni přes 120).

c) nepřijatelní — nedosáhli předepsané úrovně.

Jména důstojníků ad a) a b) jsou uveřejněna v „Bollettino ufficiale“. Důstojníci ad b) mají právo účastniti se příštím rokem nové soutěže, při čemž skládají jen ústní zkoušky (podmínka však je, že se frekventant přihlásí do dvou let ke zkoušce).

Přijetí důstojníci ad a) zahájí novou činnost v půli října na válečné škole v Turině. Celkové studium je rozvrženo na 3 studijní roky, z nichž každý trvá 9 měsíců (v tom i závěrečné zkoušky).

V období mezi jednotlivými školními roky jsou frekventanti odesláni k příslušným vojskovým tělesům (na př. pěšáci k dělostřelectvu atd.) k vykonání stáže a závěrečných cvičení (celkem 2 měsíce).

Plukovník býv. ruského gšt. V. Dobrynin:

Vojenství v sovětském Rusku.

Charakteristika názorů sovětských vojenských spisovatelů, kterou jsme podali ve „Vojenských rozhledech“ v r. 1924 (čís. 11—12) a doplnili v r. 1928 (čís. 12), platí ještě dodnes. V sovětském Rusku se dosud udržely dva tábory — představitelé „staré“ a „nové“ školy, ale ve způsobu vyjadřování názorů obou směrů nastaly za tu dobu jisté změny.

V roce 1924 převládaly otázky politického rázu. „Nová“ vojenská „škola“ se rozhodla udati tón a vysunouti stůj co stůj do popředí občanskou válku, jakožto zdroj poučných závěrů. K této skupině se přidali karieristé typu Kameněva, Boně Brujeviče, Verchovského a j. ze „starých“. Ale většinou starší literární pracovníci v r. 1924 protestovali proti takové „vědecké“ posici nových a ještě důrazněji hájili své posice vlastní. Pevně prohlašovali, že mají zásluhy nejen jako účastníci světové války, nýbrž i jako vůdci, kteří pomohli vyhrát i občanskou válku, s čímž nutno plně souhlasiti.

V roce 1924 byly časopisy obou skupin, v nichž se otázkám polemiky (politika) věnovalo čestné místo. Po roce 1924 se situace změnila. Fysicky strana „nových“ vyhrála, neboť jejich inspirátoři — komunisté — udrželi si přednostní

postavení. V souvislosti s tím se „staří“ vzdali i svého tiskového orgánu. Ale tím se komunisté nespokojili a houževnatě uváděli v život plán zaměny svými lidmi nejen vyššího velitelského personálu, ale i profesorského sboru na válečné škole. Mělci lidé soudí, že 10letá zkušenost existence rudé armády úplně stačí, aby si mohla vytvořit své vlastní učence. V této věci jsou zajímavé myšlenky v 11. čísle sovětského časopisu „Vojna i revoluce“ z r. 1928. Číslo je věnováno desátému výročí válečné školy, a tam je ovšem dotčena i tato otázka.

Citíc na vlastních bedrech tlak komunismu, změnila nyní „stará“ škola metodu hájení svých posic. Místo dřívější polemické, časopisecké obrany, vede ji nyní novým způsobem — vědeckými pracemi o válečném umění, kde nejen zřejmí straníci „starých“ názorů, nýbrž i lidé, kteří znají umění maskovati své skutečné city, vyjadřují sklony k „buržoasnímu myšlení“ ve vojenském oboru.

Zde jsou základní práce v tomto duchu, jež poplašily celé „nové“ sovětské vojenské mraveniště: 1. Prof. Novickij: „Světová válka 1914—1918“. Tažení r. 1914 v Belgii a ve Francii; 2. Prof. Svěčina: „Evoluce válečného umění a 3. Prof. Morozov: „Všeobecná taktika“. Všichni jsou starými důstojníky ruského generálního štábu.

Z prací autorů, přidávších se ke komunismu a sklánějících se před leninismem a materialismem, uvádíme práce zmíněného již „starého“ důstojníka Verchovského, který má velmi „pružného“ ducha a dobrý „čich“: 1. „Základy naší taktiky“ a 2. „Vývoj vyučování taktiky“. Je to týž Verchovskij, který ohnivě pomáhal Kerenskému a eserům „chlácholiti“ neposlušného „vzbouřence“ Kaledina, a který závčas přešel od eserů do tábora komunistů, kde hlasitěji než všichni ostatní rozebírá módní témata.

Kritiky prvních tří prací jsou ovšem zástupci „nové“ školy. Jejich citění a nesouhlas mezi nimi a „starými“ pozná čtenář z recenzi „nových“ o pracích Novického, Svěčina a Morozova, které uvádím.

První výtkou práci Novického („Voj. i revol.“ 1927, čís. 7) je, že autor přilíhl podlehl vlivu francouzských pramenů. Dále se popírá možnost osobního vlivu vojevůdce na masy vojsk a vyslovuje se předpoklad, že „moderní problémy působení na masy vojsk leží zřejmě na jiné úrovni“... Autor (Novickij) se stále „ohlíží do minulosti“. Proti zkušenosti Marny staví kritik Novického, jak se dalo i očekávat, příklady z občanské války a prohlašuje, že je v právu požadovati v této otázce od vojenské vědy (!) pevné normy.

Na to lze namítnouti, že se k tomu zkušenost občanské války naprosto nehodí: stačí jen srovnati Orel a Novorossijsk, polský Kijev a sovětský Kijev, fantasie o Varšavě a hanebný útěk sovětských vojsk od ní... Kritik má námitky proti závěru Novického o vytlačení jezdeckta z bojiště, proti doporučení „zanechat sestavování různých plánů a rozpočtů o mobilisaci průmyslu, jen když ve státě bude silný průmysl“. Toto poslední doporučení Novického vskutku vzbuzuje nelibost — neboť je to zřejmě výpad proti nekonečným a většínou neuskutečnitelným sovětským „plánům“. Proti přiznání Novického o neúčinnosti pevností kritik činí námitky, odvolává se na „buržoasní příklady“: stavbu pevností ve Francii, pokusy Němců dosíci v této věci povolení. Co nejvíce se dotýká kritika, je to, že se Novický dovolává „věčných a nezníčitelných“ principů válečného umění. Pročež kritik bez důkazu tvrdí, že „je čas s tím jednou provždy skončiti“ — „bylo nutno najít něco nového“. Nu, a což když zde něco takového není? Co se týká charakteristiky operativní práce štábů a vojsk, bylo to podle kritika zpracováno Novickým s „pozoruhodným mistrovstvím“, pročež jeho práci uznává za velmi užitečnou, ačkoli podstata rozdílů v názorech je z toho, co bylo výše uvedeno, jasná.

Kniha Svěčina: „Evoluce válečného umění“ („Voj. i rev.“ 1928, čís. 8.) dráždí kritika především svým názvem — uznává jen revoluční metody, a ne evoluci. Svěčina nezachránila ani poklony rudé armádě v před-

mluvě, kde praví, že „zdeděné jí vojensko-historické práce se těžko čtou“ pro nemoderní závěry. Zato kritika utěšuje fakt, že práce Svěčinova je materialistická: počítání s výrobními silami, sice bez analýsy výrobních poměrů, což již o 50% zmenšuje vinu Svěčinovu, že se klaní staré teorii „vyhladovění“. Hlavní vinou balancujícího Svěčina je, že neuznává třídní boj za vše-
hybnou sílu dějin lidstva (ačkoli Svěčin nepíše, jak je zřejmo z titulu, dějiny lidstva); činitelem zmirňujícím jeho vinu je to, že „sovětská věda je chudá na marxistické práce o válce a válečném umění“. Za vinu se Svěčinovi klade, že: 1. se drží zastaralé historické koncepce, která vidí ve všeobecné světové evoluci jediný pokrok; 2. ignoruje živelné národní hnutí, na př. válku 1870/71 popisuje jen do kapitulace Paříže a omezuje se při pařížské komuně jen na malou pochvalnou zmínku; není zmínky o občanské válce v Číně. Kritik, houževnatě se zdráhaje pochopiti, že občanské války nemohou patřiti na vědeckou úroveň válečného umění, rozčiluje se: „Co to znamená? — Snahu, utéci před málo prostudovanými otázkami nebo určitý názor, že pro rudou armádu bude prospěšni studovati jen války, vedené „říšskými armádami...“?

Svěčin zdůrazňuje jen dvě etapy novější evoluce válečného umění: 1. období, kdy průmyslový kapitál sňal okovy a kdy začaly války za národní sjednocení Němců a Italů; 2. anexe Alsaska a Lotrinska Německem, již se začalo evropské napětí; sem se čítá i období imperialismu, který vedl ke světové válce. Kritik to považuje jen za období „buržoasního“ rozvoje válečného umění a vyčítá Svěčinovi, že ze zkoumání vypustil epochu sjednocení buržoasie s proletariátem a zemědělci proti absolutismu za národní buržoasní stát (Polsko 1831, Uhry 1848); tím spíše vyčítá mu vynechání (hrůz) pařížské komuny a revoluce r. 1905 v Rusku. V takovém jednání vidí kritik krvavou urážku Marxe, Engelse, Bebela a Liebknechta. V opak Svěčinovi a jeho teorii podává kritik svou klasifikaci typů válek XIX. století: 1. reakcionářský boj dvou buržoasních států, skončivší národně-osvobozujícími hnutími; 2. boj národně-osvobozujícího rázu (Francie po Sedanu) za podpory proletariátu; 3. proletářsko-třídní boj (pařížská komuna). V této klasifikaci je skrytá tato myšlenka: proletariát, bojuje s veškerou národní buržoasií na vnitřní frontě, může s ní mít společné zájmy na frontě vnějšího národního boje proti cizí intervenci, jako je průmyslový kapitalismus a imperialismus.... Metodu celé práce „Evoluce váleč. umění“ chce kritik „sloučiti s historií třídního boje“.

To jsou hlavní rozdíly a odlišné názory „nových“ a „starých“. Tito druzí zřejmě soudí, že ani revoluční bandy, přivedené do pořádku a proměněné v pravidelně organisované sovětské vojsko, nemohou sloužiti za materiál k závěrům v oboru válečného umění. Jaké se zde mohou dělat závěry, jestliže rudá armáda, která na počátku r. 1919 postoupila k Novočerkassku, za tři měsíce se rozpadla a proměnila v panicky prchající davy, jež se zastavily teprve krutými opatřeními těch, kteří se nyní pokoušejí z těchto vzorů dělati „vědecké“ závěry. Nebo když donská kozácká vojska, ženoucí rudé, zastavila se na hranicích Donské oblasti (podzim 1918 a počátek léta 1919), ukazující znova příznaky „pohraniční nemoci“, záležící v nechtu překročiti své vlastní hranice a vzdáliti se od rodných stanic. Nebo — když donská vojska, ztrativše ducha, nezádržně táhnou k Novorossijsku, vyhýbajíce se srážkám s protivníkem, kterého právě před chvílí lehko porážela. Nebo ještě — když jezdeckto Dumenkih o (rudé) a donské jezdeckto gen. Lobova jdou po rovnoběžných cestách, všemožně se vyhýbajíce vzájemnému dotyku (podzim 1919). Stavěti teorii válečného umění na možnostech rozvratu nepřátelské armády je metodou naprosto nevědeckou a proto se „starou“ školou zavrhuje.

K potvrzení teorii Marxe a spol. a na důkaz toho, co Svěčin zanedbal, podává kritik jako „vzor“ práci Meringa: „Vojensko-historické problémy“ (1925), jež dokazuje právě tak málo, jako požadavek stavěti závěry teorie válečného

umění na zkušenostech občanské války. Nadarmo volá autor po tom, že je „nutno vůbec skončiti s širokou klausevitzskou definicí válek XVIII. stol. jakožto válek „kabinetních“ a válek XIX. stol. jako válek „národních“. Podle názorů „nové“ skupiny, nutno učiniti ještě mnoho — ale v praxi se to jaksi nedaří, protože kritik vzdychá, že ve Svěčinovi „je nemálo míst, kde... je blízek marxismu“ (a to stále ještě jenom blízek!). Že však není ve vojenství marxistou, je známo nejenom z vnitřní tvárnosti Svěčinovy, ale i z jeho vojenských vědeckých prací, ačkoliv... místy a časem Svěčin není proti tomu polichotiti důvěřivému čtenáři nějakým tím marxismem.

Kritikovi se také nelíbí, že Svěčin dává přednost skutečné armádě před milicí. V této věci si Svěčin dobře pamatuje pokusy bolševismu, jenž se jen tak vymotal z nesnázi tím, že si vytvořil armádu normálního typu. Po té stránce nepřesvědčí nás ani „abstraktní úvahy“ Meringovy, jež jej přivedly k závěru, že „kázeň milice je nekonečně větší než kázeň stálého vojska“. Něco jiného je teorie a něco jiného praxe. A praxi s milicí, na př. švýcarské divise z doby světové války, zřejmě zná Svěčin lépe než Mering. A praxe se ukázala velmi smutnou, když se očekávala možnost porušení švýcarské neutrality Německem; 3. milici divise byla poslána na ohrožený úsek hranic a tu se po pochodu (jen pochodu!) ztenčily její řady značně. Co by bylo bývalo po boji, není známo. O tom kdysi sám švýcarský tisk (ne vojenský) mnoho psal... A proto také Svěčin stanoví správnou formu moderní armády: „roztok stálé armády s jejími pevnými kádry ve všeobecném ozbrojení a ne milice“. Ozbrojený národ! Pravda, Svěčin nepojednává o občanských válkách.

Za úspěšnější uznává studie Svěčinovy v oboru taktiky a organisace. Závislost taktických otázek na sociálních, politických a hospodářských činitelích je u Svěčina vypracována odůvodněně: pozdní rozvinování ze semknutých tvarů v rojnice je výsledek nedůvěry v masy. V otázce kázně je Svěčin proti mrzoutství a přílišné přísnosti, ježto tato metoda nedává „ofensivního nadšení“. Na potvrzení uvádí příklad svržení Napoleona jako svědectví o nespokojenosti francouzské buržoasie s jeho vojenskou diktaturou.

Pokud jde o velitelský sbor, je Svěčin straníkem důstojnických kádrů, prostoupených liberálně-buržoasnými elementy, ale soudí, že v Rusku a ve Francii před válkou triumfovaly reakčně-šlechtické ideje. Tvzení to, co se týká Ruska, je zcela nesprávné, ježto „dvorských“ tendencí v masách ruského důstojnictva právě nebylo, ježto většinou důstojnictvo pocházelo z národních vrstev.

Hle na příklad, co v této věci podává důkladná studie generála V. V. Černavina „K otázce o důstojnickém sboru“ (Voj. sborník 1924, čís. 5 Bělehrad, str. 223 a dále). „Vilenské učiliště pro pěchotu — obvyklý typ nepriviligovaných učilišť, mělo v období 1908—1914 mezi svými junkery 75% nedvorianů. Mezi nimi převládali synové zemědělců a měšťanů, pak synové kupců, duchovních atd. a na konec dvoriané (šlechta). Ještě více se příliv nešlechticů zesílil za světové války.

Týž badatel zdůrazňuje záviděníhodné vlastnosti u tohoto nešlechtického elementu: vytrvalost, houževnatost, vůli, chuť k práci a umění pracovati, a obzvláště tyto elementy byly, co se úspěchů týká, v čele i inteligentnějších lidí. Veliké procento z nich šlo do válečné školy. Naše osobní pozorování ve válečné škole dovolují nám rovněž zcela důvodně tvrditi, že řady žáků se před válkou rovněž ze 75% doplňovaly z elementů nešlechtických. Tak je tvzení autorovo buď chybou nebo překroucením pravdy. Ba i sám Svěčin zdůrazňuje tuto myšlenku, právě že od r. 1881 „alespoň 75% důstojníků u pěchoty... nikterak nepatřilo k privilegované třídě. Ruská buržoasie byla v armádě zastoupena neobvyčejně slabě.“ Tuto otázku kritik řeší s obvyklou třídní zaujatostí tak, že to byly prostě „vesniční kulaci“ a „bohatí měšťané zcela reakčního směru“. Hádati se s takovým „objektivním“ kritikem je ovšem zbytečná práce. (Příště dále.)